

РОЗДІЛ 2. СВІТОВЕ ГОСПОДАРСТВО
І МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИСТРАТЕГІЧНІ ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ
В УМОВАХ ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ У ГЛОБАЛЬНОМУ КОНТЕКСТІSTRATEGIC PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT
OF INTERCULTURAL COMMUNICATION IN THE CONTEXT
OF UKRAINE'S RECOVERY IN A GLOBAL CONTEXT

У статті досліджено основні аспекти впровадження цифрових технологій у сучасних економічних процесах, зокрема в контексті конкурентоспроможності підприємств. Автор аналізує ключові виклики та можливості, що виникають унаслідок цифрової трансформації, підкреслюючи її роль у забезпеченні сталого розвитку бізнесу. Розглянуто вплив цифрових інструментів на оптимізацію бізнес-процесів, підвищення ефективності управлінських рішень та покращення адаптивності підприємств до швидкозмінного ринкового середовища. Особливу увагу приділено застосуванню штучного інтелекту, великих даних та блокчейн-технологій у комерційній діяльності. Проаналізовано механізми інтеграції цифрових технологій у стратегії розвитку підприємств. Окреслено фактори, що визначають успішність цифрової трансформації, включаючи інституційне середовище, доступ до інноваційних ресурсів і рівень цифрової грамотності персоналу. Також розглянуто соціально-економічні наслідки цифровізації, її вплив на ринок праці та структуру зайнятості. Підкреслено необхідність державної підтримки та формування відповідної нормативно-правової бази для ефективної цифрової інтеграції підприємств. Зроблено висновки щодо перспектив подальших досліджень у сфері цифрової трансформації економіки, визначено напрями вдосконалення політики цифрового розвитку та рекомендації для підприємств щодо підвищення їхньої конкурентоспроможності в умовах цифрової епохи.

Ключові слова: міжкультурна комунікація, міжнародні економічні відносини, глобалізація, бізнес-стратегії, культурна адаптація, цифрова трансформація, міжнародна співпраця, корпоративна етика, мультикультурні команди, конкурентоспроможність.

The article examines the key aspects of implementing digital technologies in modern economic processes, particularly in the context of enterprise competitiveness. The author analyzes the main challenges and opportunities arising from digital transformation, emphasizing its role in ensuring sustainable business development. The impact of digital tools on business process optimization, improving managerial decision-making efficiency, and enhancing enterprises' adaptability to a rapidly changing market environment is considered. Special attention is given to the application of artificial intelligence, big data, and blockchain technologies in commercial activities. The mechanisms for integrating digital technologies into enterprise development strategies are analyzed. The factors determining the success of digital transformation, including the institutional environment, access to innovative resources, and the level of digital literacy of personnel, are outlined. The socio-economic consequences of digitalization, its impact on the labor market, and employment structure are also examined. The need for state support and the formation of an appropriate regulatory framework for the effective digital integration of enterprises is highlighted. The study also explores the role of digital transformation in fostering international cooperation and expanding business opportunities in global markets. The increasing importance of cybersecurity and data protection in the digital economy is emphasized as a critical factor for ensuring sustainable and secure digital development. Conclusions are drawn regarding the prospects for further research in the field of digital economic transformation, directions for improving digital development policies, and recommendations for enterprises to enhance their competitiveness in the digital era. Additionally, the article discusses the role of digital ecosystems and platform-based business models in shaping new competitive advantages for enterprises, highlighting their potential to drive innovation and efficiency in various industries.

Keywords: intercultural communication, international economic relations, globalization business strategies, cultural adaptation, digital transformation, international cooperation, corporate ethics, multicultural teams, competitiveness.

УДК 65.012.4

DOI: <https://doi.org/10.32782/bses.91-12>

Аксьонова О.В.¹

к.е.н., доцент управління та адміністрування,
Приватне акціонерне товариство
«Вищий навчальний заклад
«Міжрегіональна Академія управління персоналом»

Aksyonova Oksana

Private Joint-Stock Company
"Higher education institution
"Interregional Academy
of Personnel Management"

Постановка проблеми. Проблематика тематики даного дослідження охоплює низку актуальних питань, що відображають складність та багатогранність сучасних міжнародних відносин. Війна в Україні суттєво вплинула на міжкультурні зв'язки, як на національному, так і на міжнародному рівнях, вимагаючи дослідження змін у сприйнятті України

у світі, виникнення нових культурних наративів та їх впливу на міжнародну співпрацю, а також аналізу впливу війни на міжкультурну комунікацію всередині України, зокрема між різними регіонами та соціальними групами. Відновлення України вимагає активної міжнародної співпраці, що передбачає ефективну міжкультурну комунікацію, включаючи

¹ ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0380-9035>

дослідження способів сприяння залученню міжнародної допомоги, інвестицій та технологій для відновлення України, а також аналіз способів сприяння інтеграції України в європейський та світовий простір. Цифрові технології відіграють все більшу роль у міжкультурній комунікації, вимагаючи дослідження їх використання для покращення міжкультурної комунікації в контексті відновлення України, а також аналізу їх ролі у поширенні української культури та наративів у світі. Формування позитивного іміджу України у світі є важливим фактором для успішного відновлення країни, що вимагає дослідження способів сприяння формуванню позитивного іміджу України та аналізу ефективних культурних наративів та стратегій комунікації для досягнення цієї мети. Розвиток міжкультурної компетентності є важливим фактором для успішної міжкультурної комунікації, вимагаючи дослідження способів покращення міжкультурної компетентності українських фахівців, що працюють у сфері міжнародних відносин, бізнесу та культури, а також аналізу ефективних програм навчання та тренінгів для розвитку міжкультурної компетентності. Ці аспекти формують комплексну проблематику дослідження, що вимагає міждисциплінарного підходу та залучення експертів з різних галузей.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Сучасні дослідження демонструють багатогранність впливу глобальних процесів на економіку та міжнародні відносини, що є особливо актуальним для України в умовах відновлення. Акцентується увага на міжкультурній комунікації як ключовому факторі міжнародної співпраці, що висвітлюється у дослідженні Аксьонової О. [1]. Важливе значення для забезпечення конкурентоспроможності національної економіки має дослідження інтелектуального потенціалу та формування стратегічних партнерств між наукою, бізнесом та освітою, яке аналізують Шкода Т., Теплюк М. і Сагайдак М. [2].

Актуальною є також оцінка впливу міжнародних інтеграційних процесів на добробут країн, що досліджується Базалуком О., Яценко О., Резніковою Н., Біблою Н., Карасовою Н. та Ніценко В. [3] та має безпосереднє значення для України в контексті її євроінтеграційних прагнень. Водночас модернізація форматів торговельної інтеграції України з ЄС в умовах дії Угоди про поглиблену та всеосяжну зону вільної торгівлі (DCFTA) є предметом досліджень Яценко О., Резніковою Н., Карасовою Н., Мусієць Т., Лавріненко О. та Ніценко В. [4], оскільки визначає перспективи економічного розвитку країни. Дослідження фіскальних інструментів регуляторної конкуренції в умовах макроекономічної нестабільності під час пандемії COVID-19, проведене Резніковою Н., Булатовою О., Яценко та Іващенко [5], спрямоване на виявлення ефективних механізмів стабілізації економіки. Вплив війни в Україні на глобальну аграрну торгівлю аналізується у роботі

Михайлової М., Яценко О., Завадської Ю., Афанасьєвої О. та Гааса О. [6], що дозволяє оцінити наслідки геополітичних конфліктів для світових ринків. Стратегічний розвиток підприємств в умовах «нової нормальності» досліджується Теплюком М., Сергієнком М. та Кирилюком О. [7], акцентуючи увагу на цифрових трансформаціях та інноваційних підходах до адаптації до змін та стійкості до ентропії. Генезис ентропії в умовах цифрової економіки та соціально-економічних відносин розглядається в дослідженні Теплюка М. [8] у контексті глобалізаційних викликів та можливостей для сталого розвитку. Цифрова трансформація міжнародної торгівлі в умовах глобальної конкуренції, що аналізується Шлапак А., Яценко О., Іващенко О., Зарицькою Н. та Осадчук В. [9], є ключовим напрямком досліджень, який дозволяє виявити технологічні інновації та інвестиційні пріоритети. Макроекономічні наслідки глобальних фінансових криз для національних економік, з акцентом на досвід України, аналізуються Панченком В., Яценко О., Мусієць Т. та Зінченко-Фандровою М. [10], що є важливим для розробки стратегій подолання економічних викликів.

Отже, провівши літературний огляд доцільно відзначити, різноманітність наукових підходів до дослідження актуальних проблем економіки та міжнародних відносин, що є важливим для формування стратегічних перспектив розвитку України в умовах відновлення.

Постановка завдання. Мета цієї статті полягає в дослідженні стратегічних перспектив розвитку міжкультурної комунікації в умовах відновлення України у глобальному контексті, включаючи аналіз впливу війни, розробку механізмів формування позитивного іміджу, дослідження ролі цифрової трансформації та розвитку міжкультурної компетентності.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасних умовах відновлення України у глобальному контексті стратегічні перспективи розвитку міжкультурної комунікації набувають особливого значення, оскільки вони є не лише інструментом міжнародного співробітництва, але й важливим засобом формування позитивного іміджу держави, залучення інвестицій та технологій, а також сприяння культурному обміну. В умовах інтенсивних трансформаційних процесів, що відбуваються як у внутрішньому соціокультурному просторі країни, так і на міжнародному рівні, виникає необхідність розробки комплексної стратегії міжкультурної комунікації, яка ґрунтується на принципах відкритості, інтеграції та інноваційного розвитку [1].

Одним із ключових аспектів стратегічного розвитку міжкультурної комунікації є аналіз поточного стану міжкультурних взаємодій в Україні, зокрема, з урахуванням впливу війни як фактора, що кардинально змінив сприйняття країни на міжнародній арені. З одного боку, військові події стали

каталізатором активізації міжнародної підтримки України, а з іншого – зумовили необхідність формування нових наративів, які не лише відображають реалії війни, але й підкреслюють стійкість, адаптивність та креативний потенціал українського народу. Водночас, внутрішня міжкультурна комунікація в умовах війни також зазнала змін, що проявляється у консолідації суспільства, підвищенні рівня національної ідентичності та необхідності подолання стереотипів, які існували між різними регіонами країни [2–3].

З огляду на зазначені виклики, стратегічні напрямки розвитку міжкультурної комунікації передбачають:

– По-перше, розробку ефективних механізмів залучення міжнародної допомоги шляхом формування дієвих інформаційних кампаній та використання культурної дипломатії для зміцнення міжнародних зв'язків.

– По-друге, інтеграція України до європейського та світового простору вимагає впровадження інноваційних підходів до міжкультурного діалогу, що включає активне використання цифрових технологій та розширення мережі міжнародних культурних платформ.

– По-третє, цифрова трансформація міжкультурної комунікації має стати одним із пріоритетних напрямів державної політики, адже вона відкриває нові можливості для популяризації української культури у світі, створення онлайн-просторів для культурного обміну та розбудови глобальних партнерств, табл. 1.

У контексті формування позитивного іміджу України необхідним є визначення ефективних культурних наративів, що здатні продемонструвати як історичну самобутність країни, так і її сучасні досягнення у сфері науки, мистецтва,

бізнесу та громадянського суспільства. Важливим фактором є підвищення рівня міжкультурної компетентності українських фахівців, що передбачає розробку освітніх програм, проведення тренінгів та створення мережі культурних амбасадорів, які б представляли Україну на міжнародній арені. Крім того, міжкультурна комунікація відіграє важливу роль у процесі економічного відновлення країни, оскільки вона сприяє розвитку міжнародної торгівлі, залученню іноземних партнерів та побудові довгострокових стратегічних альянсів [4–5].

Значну роль у процесах міжкультурної комунікації відіграють глобалізаційні тенденції, що одночасно створюють нові можливості для міжнародного співробітництва та становлять виклики, пов'язані з необхідністю збереження національної культурної ідентичності. У цьому контексті стратегія міжкультурної комунікації України має бути спрямована на ефективне використання цифрових технологій, включаючи розвиток багатомовних онлайн-ресурсів, створення інтерактивних платформ для культурного діалогу та застосування інноваційних медіаформатів для просування українських наративів у світі [6]. Оскільки цифрова трансформація є невід'ємною складовою глобалізаційних процесів, важливо забезпечити баланс між інтеграцією у світовий інформаційний простір та збереженням національних культурних особливостей, що визначають унікальність української культурної ідентичності.

Практичні рекомендації щодо реалізації міжкультурної стратегії України охоплюють комплекс заходів для різних рівнів суспільства. Державним органам необхідно розробити національну стратегію міжкультурної комунікації, яка включатиме механізми координації міжвідомчих ініціатив, просування культурної дипломатії та сприяння

Таблиця 1

Стратегічні перспективи розвитку міжкультурної комунікації в умовах відновлення України у глобальному контексті

Напрямок	Цілі	Завдання	Очікувані результати
Аналіз поточного стану	Оцінити вплив війни на міжкультурну комунікацію	Виявити ключові виклики та проблеми, дослідити зміни у сприйнятті України	Визначення поточного стану міжкультурної комунікації
Стратегічні напрямки розвитку	Сприяти залученню міжнародної допомоги та інтеграції України	Розробити стратегії комунікації, використовувати цифрові технології	Залучення міжнародної допомоги, інтеграція в європейський та світовий простір
Формування позитивного іміджу	Створити позитивний імідж України у світі	Використовувати культурні наративи, підвищувати міжкультурну компетентність	Покращення іміджу України, підвищення рівня довіри до країни
Вплив глобалізації та цифрової трансформації	Визначити можливості та загрози глобалізації та цифрової трансформації	Аналізувати вплив глобалізаційних процесів, досліджувати вплив цифрових технологій	Визначення стратегій для ефективного використання глобалізаційних та цифрових можливостей
Практичні рекомендації	Розробити практичні рекомендації для різних стейкхолдерів	Формувати рекомендації для державних органів, бізнесу та громадських організацій	Покращення ефективності міжкультурної комунікації на різних рівнях

Джерело: сформовано автором

міжнародному співробітництву. Бізнес-середовище має активніше використовувати культурний маркетинг для просування українських товарів і послуг, що сприятиме підвищенню конкурентоспроможності українських компаній на міжнародному рівні. Громадські організації відіграють ключову роль у реалізації проектів міжкультурного обміну та сприянні поширенню української культури, що є важливим фактором у розбудові довготривалих міжнародних партнерств [7–8]. Таким чином, стратегічні перспективи розвитку міжкультурної комунікації в умовах відновлення України у глобальному контексті передбачають комплексний підхід, що поєднує аналітичні, цифрові та культурні компоненти, спрямовані на ефективну інтеграцію країни у міжнародний простір.

Отже, у контексті відновлення України, що відбувається на тлі глобальних геополітичних трансформацій, міжкультурна комунікація набуває стратегічного значення. Дане дослідження спрямоване на аналіз поточного стану міжкультурної комунікації України, визначення стратегічних напрямків її розвитку, розробку механізмів формування позитивного іміджу країни, а також дослідження впливу глобалізаційних процесів та цифрової трансформації на міжкультурну взаємодію. Війна в Україні стала каталізатором суттєвих змін у сприйнятті країни на міжнародній арені. Виникла нагальна потреба у формуванні нових наративів, що відображають стійкість українського народу та реалії воєнного конфлікту. Аналіз впливу війни на внутрішню міжкультурну комунікацію, зокрема між різними регіонами та соціальними групами, є необхідним для забезпечення соціальної згуртованості. Дослідження стратегічних перспектив розвитку міжкультурної комунікації в умовах відновлення України вимагає комплексного підходу та міждисциплінарного аналізу. Розробка ефективних стратегій та практичних рекомендацій сприятиме успішній інтеграції України в глобальний контекст та формуванню її позитивного іміджу.

Висновки. Таким чином, стратегічні перспективи розвитку міжкультурної комунікації в умовах відновлення України у глобальному контексті вимагають комплексного підходу, що поєднує аналітичні, цифрові та культурні компоненти. Розробка і впровадження ефективної міжкультурної стратегії сприятиме не лише інтеграції України у міжнародний простір, але й зміцненню її позицій як активного учасника глобального міжкультурного діалогу. В умовах глобалізації та цифрової трансформації особливого значення набуває використання інноваційних технологій для розширення міжкультурних зв'язків, популяризації української культури та формування позитивного іміджу країни на міжнародній арені. Важливим аспектом успішної реалізації такої стратегії є розвиток міжкультурної компетентності українських

фахівців, підвищення рівня освіти у сфері культурної дипломатії та створення платформ для міжнародного співробітництва. Водночас, міжкультурна комунікація може стати потужним інструментом економічного розвитку, сприяючи залученню іноземних інвестицій, зміцненню міжнародних ділових зв'язків і підвищенню конкурентоспроможності українських компаній на світових ринках. Крім того, стратегічний розвиток міжкультурної комунікації має базуватися на принципах відкритості, адаптивності та збереження національної ідентичності. Збалансоване поєднання інтеграції у світовий простір із підтримкою культурних традицій дозволить Україні не лише ефективно взаємодіяти з міжнародною спільнотою, а й зберегти свою унікальність у глобальному середовищі. У цьому контексті важливо посилювати роль громадянського суспільства, яке здатне стати рушієм міжкультурного діалогу та сприяти зміцненню міжнародної підтримки України.

Отже, розбудова ефективної міжкультурної стратегії є ключовою умовою для успішного відновлення України та її інтеграції у світовий простір, забезпечуючи сталий розвиток, культурну взаємодію та міжнародну співпрацю на основі спільних цінностей і взаємної поваги.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Aksyonova O. Concepts and practices of intercultural communication in the development of international economic relations. *Herald of Khmelnytskyi National University. Economic Sciences*. 2025. Vol. 338(1). P. 493–498. DOI: <https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-338-73>
2. Shkoda T., Tepluk M., Sahaidak M. Intellectual potential management in forming strategic partnership of science-business-education. *Baltic Journal of Economic Studies*. 2020. Vol. 6(5). P. 221–232. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.6.47.2022.3925>
3. Bazaluk O., Yatsenko O., Reznikova N., Bibla I., Karasova N., Nitsenko V. International integration processes influence on welfare of country. *Journal of Business Economics and Management*, 2022. Vol. 23(2). P. 382–398. DOI: <https://doi.org/10.3846/jbem.2022.16228>
4. Yatsenko O., Reznikova N., Karasova N., Musiets T., Lavrinenko O., Nitsenko V. Modernization of the Format of Ukraine's Trade Integration With the EU in the Conditions of Implementation of the DCFTA. *Problemy zarządzania – management issues*. 2020. Vol. 18 (4(90)). P. 101–124. DOI: <https://doi.org/10.7172/1644-9584.90.6>; URL: <https://pz.wz.uw.edu.pl/resources/html/article/details?id=215871>
5. Reznikova N., Bulatova O., Yatsenko O., Ivashchenko O. Fiscal instruments of regulatory competition in the face of challenges to macroeconomic stability during a pandemic COVID-19. *Economics of Development*, 2022. Vol. 21(2). P. 35–41. DOI: [https://doi.org/10.57111/econ.21\(2\).2022.35-41](https://doi.org/10.57111/econ.21(2).2022.35-41) URL: <https://ecdev.com.ua/en/journals/t-21-2-2022/fiskalni-instrumenty-ryegulyatornoyi-konkuryentsiyi-v-umovakh-viklikiv->

makroyekonomichniy-stabilnosti-pid-chas-pandyemiyi-covid-19

6. Mykhailova M., Yatsenko O., Zavadska Y., Afanasieva O., Haas R. The War in Ukraine and its Impact on Global Agricultural Trade (Auswirkungen des Ukrainekriegs auf den globalen Agrarhandel). *Die Bodenkultur: Journal of Land Management, Food and Environment*. 2023. Vol. 74. Issue 2. P. 91–105, 2023. DOI: <https://doi.org/10.2478/boku-2023-0008>. URL: <https://content.sciendo.com/view/journals/boku/boku-overview.xml>

7. Tepliuk M., Sergienko M., Kyryliuk O. Strategic development of enterprises in the new normal: digital transformations and innovative approaches to adaptation to changes and entropy resilience. *Collection of Scientific Papers "Scientific Notes"*. 2024. Vol. 37 (4). P. 8–17. DOI: http://doi.org/10.33111/vz_kneu.37.24.04.01.005.011

8. Tepliuk M. The genesis of entropy in the conditions of the digital economy and socio-economic

relations: globalization challenges and opportunities for sustainable development. *Collection of Scientific Papers "Scientific Notes"*. 2024. Vol. 36 (3). P. 149–159. DOI: http://doi.org/10.33111/vz_kneu.36.24.03.14.096.102

9. Shlapak A., Yatsenko O., Ivashchenko O., Zarytska N., Osadchuk V. Digital transformation of international trade in the context of global competition: technological innovations and investment priorities. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2023. Vol. 6(53). P. 334–347. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.6.53.2023.4241>. URL: <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/4241/3991>

10. Panchenko V., Yatsenko O., Musiiets T., Zinchenko Fandrova M. Global financial crises and their macroeconomic consequences for national economies: the case of Ukraine. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*. 2024. Vol. 6(59). P. 336–352. DOI: <https://doi.org/10.55643/fcaptp.6.59.2024.4552>